

продукції, а застарілі інструменти регулювання підривають експортні можливості України, знижують конкурентноспроможність її сільського господарства та харчової галузі в цілому. Більшість країн світу не визнають українську систему регулювання безпечності харчових продуктів, оскільки вона все ще не відповідає вимогам СОТ.

Відтак проблема забезпечення національної безпеки в сфері безпечності харчових продуктів набула в нашій державі безпрецедентної гостроти. Для розв'язання цієї проблеми необхідно створити єдиний державний орган, який буде регулювати безпеку продуктів харчування та єдиний нормативний документ, який буде новою правовою основою забезпечення продовольчої безпеки України.

СТАН ЗАХИСНИХ СПОРУД ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УКРАЇНІ

І. С. САГАЙДАК, канд. техн. наук, доцент кафедри техногенно-екологічної безпеки

Н. Л. АВРАМЕНКО, канд. техн. наук, доцент кафедри техногенно-екологічної безпеки

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

В Україні забезпечення реалізації державної політики у сфері цивільного захисту здійснюється єдиною державною системою цивільного захисту (ЄДС ЦЗ), яка складається з функціональних і територіальних підсистем та їх ланок. Залежно від масштабів і особливостей надзвичайної ситуації (НС), що прогнозується або виникла, ЄДС ЦЗ функціонує в 4-х режимах: повсякденного функціонування; підвищеної готовності; надзвичайної ситуації; надзвичайного стану [1].

26.01.2015 р. Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням № 47-р «Про встановлення режимів підвищеної готовності та надзвичайної ситуації» перевів територіальні системи Донецької та Луганської областей у режим надзвичайної ситуації, а інші – у режим підвищеної готовності. Режим підвищеної готовності вводиться з метою забезпечення повної координації діяльності всіх органів влади та негайного реагування на будь-які надзвичайні події або загрозові чинники для цивільного захисту населення. Це передбачає уточнення планів реагування на НС, планів евакуації населення, створення оперативних та мобільних груп, які будуть, у разі виникнення НС, негайно реагувати на такі випадки, а також інші заходи, зокрема приведення у готовність захисних споруд (ЗС), систем оповіщення населення тощо.

Крім цього, Указом Президента № 139/2015 введено в дію рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.02.2015 р. «Про додаткові заходи щодо зміцнення національної безпеки України», в якому КМУ поставлено завдання, зокрема, про невідкладну організацію забезпечення готовності ЗС цивільного захисту до використання за призначенням та посилення контролю за станом їх готовності. Тому терміново постало

надзвичайно важливе питання про кількість та якість ЗС, в яких населення зможе укритися на випадок небезпеки. Загалом, за даними ДСНС, в країні налічується 25 568 ЗС, у тому числі 6 883 сховищ та 18 685 протирадіаційних укриттів. Результати їх інвентаризації, яка проходить у всіх областях України, показують, що більшість їх є непридатною для виконання своїх функцій або обмежено придатною з різних причин:

- ✓ майже всі ЗС знаходилися на балансі підприємств; після розпаду СРСР разом із їх закриттям і руйнуванням, руйнувалися і ЗС, не говорячи вже про розкрадання необхідних компонентів таких споруд (відсутність фільтраційного обладнання; знищення металевих конструкцій; відсутність засобів індивідуального захисту; відсутність санузлів; генераторів електроживлення; вентиляції і т.д.);

- ✓ частина ЗС вводилася в експлуатацію 40 років тому лише за документами, а насправді будівництво не було доведено до кінця;

- ✓ частина ЗС будувалася без урахування особливостей рельєфу і тепер підтоплюється ґрунтовими водами;

- ✓ зустрічаються факти незаконної приватизації ЗС та переобладнання їх під склади, громадські туалети, кафе, сауни, тренажерні зали, станції техобслуговування автомобілів тощо (ЗС цивільного захисту державної та комунальної власності не підлягають приватизації, однак дозволяється їх оренда (за винятком об'єктів атомної енергетики, об'єктів підвищеної небезпеки і пунктів управління при НС центральних і місцевих органів виконавчої влади) для господарських, культурних та побутових потреб за умови забезпечення можливості приведення їх у готовність до використання за призначенням у строк, що не перевищує 12 годин [1, 2];

- ✓ власники або балансоутримувачі (утримання ЗС здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, а також коштів підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, які є балансоутримувачами) не передбачають відповідних коштів на їх утримання;

- ✓ психологічна (ніхто навіть не міг уявити, що вони знадобляться).

ЗС розбудовувались ще за радянських часів при заводах і підприємствах, коли стратегія захисту населення полягала в забезпеченні захисту населення від радіоактивної атаки; саме тому, в тогочасних планах впроваджувалась максимальна евакуація населення, а ЗС мали укривати працюючий персонал, а не цивільне населення; з цієї причини їх кількість не відповідала кількості жителів населених пунктів. Досвід АТО свідчить, що для цивільного населення майже єдиний спосіб укритися в разі небезпеки – це підвали будинків. Якщо для приватного сектора – це можливо, то для мешканців багатоповерхових будівель виникає проблема, адже в багатьох підвальних приміщеннях неможливо облаштувати укриття, оскільки мешканці використовують їх як складське приміщення; відкрите питання і для нових забудов, де взагалі не передбачались місця для укриття. В такому разі, лише разом із ЖЕКами громада зможе вирішити питання захисту.

Інвентаризація ЗС показала, що це лише початок процесу створення

фонду ЗС, придатного для укриття населення. Адже, крім цього, необхідно привести ЗС у придатний стан, розрахувати кількість місць в них, довести до відома населення місця їх розташування, встановити маршрути доступу до них і все це з урахуванням відсутності необхідних фінансових ресурсів.

Література

1. Кодекс цивільного захисту. – Відомості Верховної Ради, 2013, № 34-35 (зі змінами і доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>
2. Постанова КМУ від 25.03.2009 р. № 253 «Про затвердження Порядку використання захисних споруд цивільного захисту (цивільної оборони) для господарських, культурних та побутових потреб зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 1390 від 28.12.2011 р.

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ МЕТОДИК АНАЛІЗУ НЕБЕЗПЕК ПРОЦЕСІВ

І. М. ГОРОДЕЦЬКИЙ, канд. техн. наук, доцент кафедри управління проектами та безпеки виробництва

А. П. БЕРЕЗОВЕЦЬКИЙ, канд. техн. наук, доцент кафедри управління проектами та безпеки виробництва

Н. Г. ГОРОДЕЦЬКА, канд. психол. наук, доцент кафедри іноземних мов

І. Б. МАЗУР, канд. сільск.-господ. наук, доцент кафедри управління проектами та безпеки виробництва

С. А. САФОНОВ, старший. викладач кафедри управління проектами та безпеки виробництва

Львівський національний аграрний університет, м. Дубляни

Наслідками прояву небезпек є нещасні випадки, аварії, катастрофи, які супроводжуються шкодою здоров'ю, природному чи техногенному середовищу. Збільшення кількості випадків небезпек вимагає пошуку нових підходів, використання методик та інструментів для аналізу ризиків, управління ними з метою розробки дієвих заходів запобігання.

Якщо виявлену небезпеку немає змоги виключити повністю, необхідно знизити ймовірність ризику до допустимого рівня шляхом вибору і реалізації відповідного рішення. Наблизитися до вирішення цієї мети, як правило, в будь-якій системі чи ситуації можна вживанням низки організаційних і технічних заходів: відмова від робіт, операцій та систем, які мають високий ступінь небезпеки; заміна небезпечних операцій менш небезпечними; удосконалення технічних систем та об'єктів тощо.

З розвитком техніки різні заходи та методи, які використовуються для вирішення відповідних задач, удосконалюються, збільшуючи можливості у дослідженні систем, визначенні небезпек, виключенні або контролі за цими небезпеками, зниженні ризику до прийняттого рівня при роботі з цими системами. Методики системної безпеки дають змогу аналізувати небезпеки в будь-який час і фазу життєвого циклу системи, але безперечною перевагою є те,